

Academische Werkplaats
Gezonde Leefomgeving

Wie houdt het hoofd koel

Onderzoek naar verkoeling kunnen vinden in en om de woning

Moniek Zuurbier, Patrick Klaassen,
Kim van Merwijk
GGD Gelderland-Midden en Gelderland-Zuid

Financiering en uitvoering

- Mogelijk gemaakt door financiering van de Academische Werkplaats Gezonde Leefomgeving
- Cofinanciering door twee provincies en 4 gemeenten
- Uitvoering door onderzoekers en Milieu & Gezondheid professionals van zes GGD'en: Moniek Zuurbier, Kim van Merwijk, Gea Schouten, Marieke Heijnen, Diana van Dongen, Hans Jansen, Anna van Leeuwen, Nienke van der Wal, Jara Lomme en Patrick Klaassen.
- Medewerking aan onderzoek van de Hogeschool van Amsterdam (Lisette Klok en Stephanie Erwin) en het Radboudumc (Thijs Eijsvogels)

Aanleiding

- Door klimaatverandering toenemende hitteproblematiek
- Ook toenemende aandacht voor hittestress en de gevolgen voor de gezondheid
- Weinig onderzoek naar beleving van hitte
- Informatie over beleving relevant voor doorontwikkeling hitte-aanpak

Methode

- Data van 6 GGD'en Gezondheidsmonitor 2020 (www.monitorgezondheid.nl)
- Bijna 140.000 respondenten
- Informatie per persoon over gezondheid, persoonlijke factoren (moeite met rondkomen e.d.), beleving hitte in en om de woning, beleving voldoende groen, stedelijkheid
- Informatie op buurniveau over groen, gevoelstemperatuur, afstand tot koele plekken (buurt omdat we geen toegang hadden tot CBS werkomgeving)

Onderzoeksvraag

Welke individuele factoren en omgevingskenmerken hangen samen met het rapporteren van voldoende verkoeling kunnen vinden binnen en buiten de eigen woning?

Kunt u tijdens aanhoudend warm weer verkoeling vinden in uw woning en in uw tuin of buurt?

Druk dit uit in een rapportcijfer van 1 tot en met 10, 1= vrijwel onmogelijk, 10=heel goed mogelijk).

Geef op iedere regel uw antwoord.

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Binnen in uw woning	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Buiten, in uw tuin of buurt	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐

Slecht

Matig

Goed

Hitteproblemen in de stad, maar ook daarbuiten

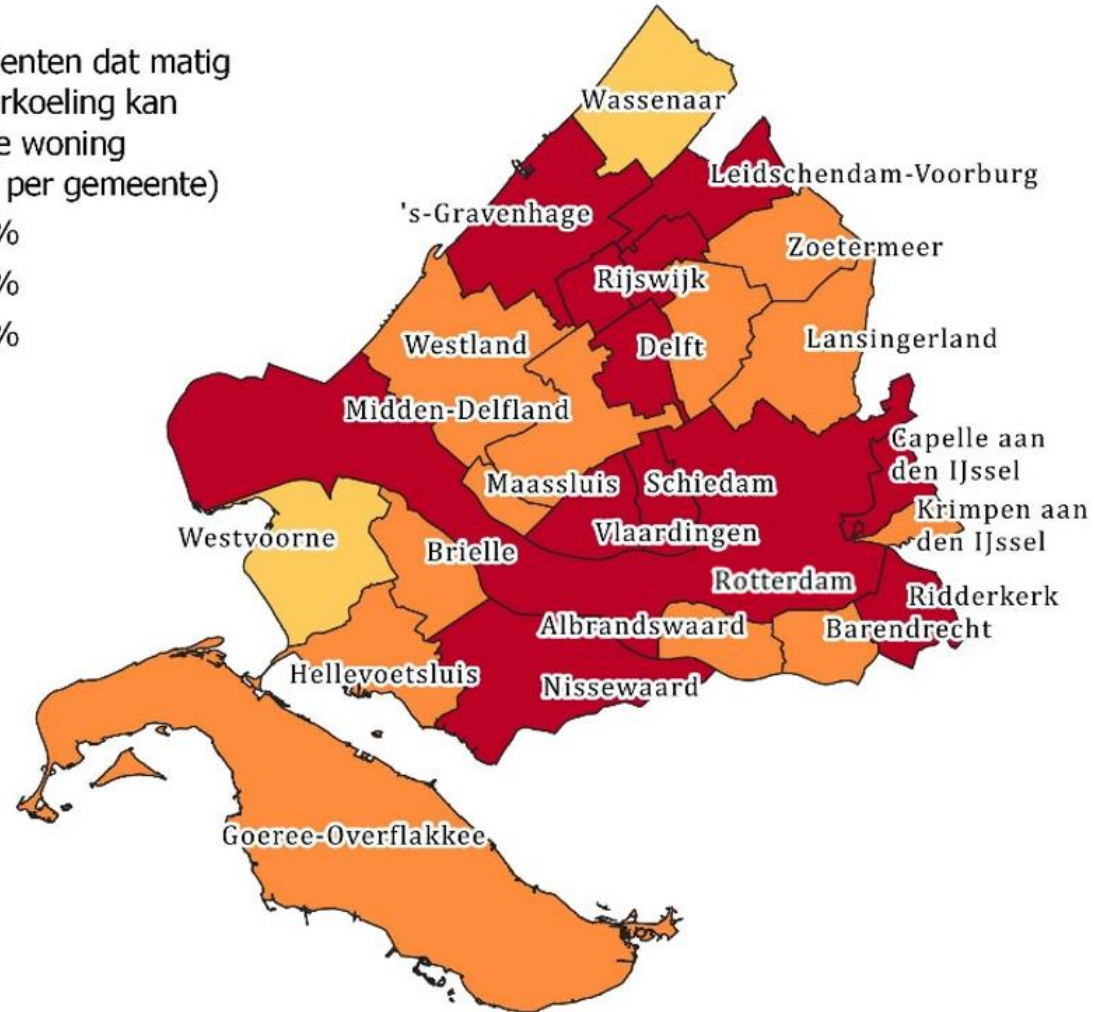
In sterk stedelijk gebied kan 58% niet goed verkoeling vinden in de woning

In minder stedelijk gebied kan 43% niet goed verkoeling vinden in de woning

Overall hitteproblemen, vooral in grote steden

% Respondenten dat matig of slecht verkoeling kan vinden in de woning (gemiddeld per gemeente)

Met name hitteproblemen bij mensen:

- die jong zijn (18-35 jaar)
- die moeite hebben met rondkomen
- met slecht ervaren gezondheid
- met broze gezondheid
- die in verstedelijkt gebied wonen
- die vinden dat ze onvoldoende groen in hun omgeving hebben

Verkoeling binnen	Verkoeling buiten		
	Slecht	Matig	Goed
Slecht	9%	5%	3%
Matig	4%	24%	10%
Goed	1%	7%	36%

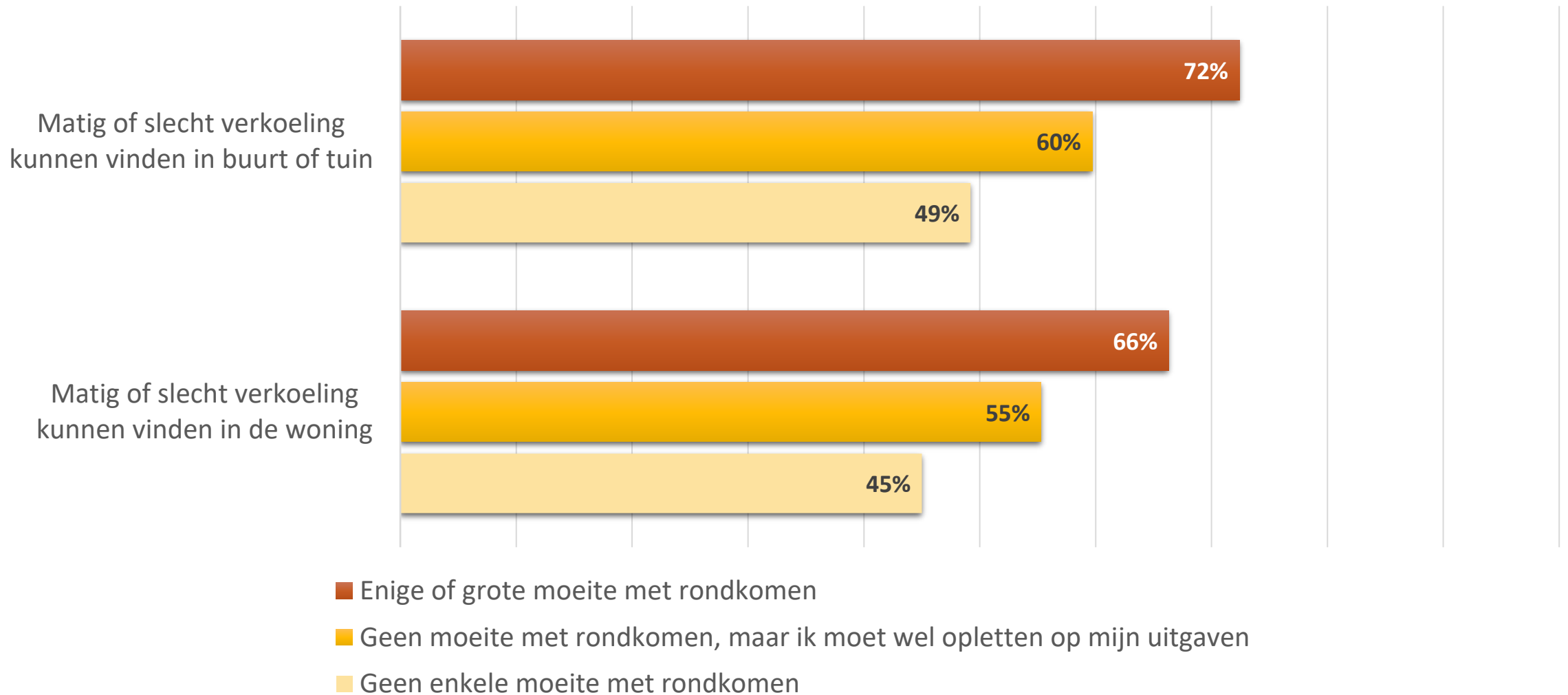
Kruistabel verkoeling binnen versus buiten
(18 jaar en ouder, gewogen data , N=138.684)

CAMPUS

22 juni 2023 - 12:10 door Annebelle de Bruijn

Studenten ontvluchten kamer vanwege extreme hitte: ‘Verhuurder doet niets’

'Arme wijken zijn warme wijken'

Levensloopbestendige woningen niet beter bestand tegen hitte

	Verkoeling kunnen vinden binnen		
	Slecht	Matig	Goed
Woont in woning die geschikt is om oud(er) in te worden	6%	29%	64%
Woont niet in woning die geschikt is om oud(er) in te worden	7%	33%	60%

Huurwoningen heter

	Verkoeling kunnen vinden binnen		
	Slecht	Matig	Goed
Woont in huurwoning	25%	41%	33%
Woont in koopwoning	8%	36%	56%

Levensloopbestendige woning en verkoeling kunnen vinden (65 jaar en ouder, gewogen data, N=40.164)

Regressie analyse: meerdere factoren tegelijk bekijken

18 jaar en ouder	Odds ratio Binnen	Odds ratio Buiten
Grote moeite met rondkomen	3,03*	2,68*
Alleenwonend	2,14*	1,94*
(Zeer) slecht ervaren gezondheid	2,21*	2,57*
Zeer sterk stedelijk gebied	2,80*	2,53*
Onvoldoende groen in de buurt	1,83*	2,15*

Voor 65 jaar en ouder geldt nog aanvullend:	Odds ratio Binnen	Odds ratio Buiten
Psychisch broze gezondheid	4,00	3,04*
Sociaal broze gezondheid	3,19	3,55*
Fysiek broze gezondheid	1,52	3,07*

*) $p < 0,01$

Kracht en beperkingen onderzoek

Kracht:

- Veel respondenten
- Informatie over beleving

Beperkingen:

- Geen koppeling omgevingsdata op woonadres
- Weinig/geen gegevens over woning of gedrag

Aanbevelingen voor gemeenten, provincies en wooncorporaties

➤ Extra aandacht voor hitte nodig

- Veel mensen kunnen matig tot slecht verkoeling vinden.
- Door opwarmend klimaat worden dit er meer

➤ Extra aandacht voor kwetsbare doelgroepen, o.a. mensen die moeite hebben met rondkomen

- Neem hitte ook mee bij terugdringen gezondheidsachterstanden

➤ Hitteproblematiek groter in de stad, maar ook daarbuiten aanwezig

- Ook in niet-stedelijk gebied is hitte in de woning een probleem
- Buiten de grote steden is de vergrijzing groter: meer voor hitte kwetsbare mensen

Aanbevelingen voor gemeenten, provincies en wooncorporaties

▮ Aandacht voor hitte in levensloopbestendige woningen

- Voeg hittemaatregelen toe aan subsidies en leningen voor levensloopbestendig maken van woningen
- Denk aan makkelijk te bedienen en inbraakbestendige ventilatiemogelijkheden en buitenzonwering
- En koel indien nodig actief met bv warmtepomp

▮ Aandacht voor hitte in huurwoningen, ook van jong-volwassenen

- Wooncorporaties: Neem bij verduurzaming van woningen ook hitte-adaptatie mee: buitenzonwering en goede mogelijkheden voor ventilatie.
- Gemeenten: Stimuleer particuliere verhuurders om woningen hittebestendiger te maken. Koppel subsidies of leningen voor verduurzaming aan eisen voor goede ventilatie en buitenzonwering.
- Verstrek goede informatie over wat je zelf kan doen om je woning koel te houden

Call to action

- Nú aan de slag met acties gericht op gebouw en gebruiker
- Extra aandacht voor mensen die moeite hebben met rondkomen: De arme wijken zijn de warme wijken

Contact en link naar publicatie

➤ Contact:

Moniek.zuurbier@vggm.nl

Rapportage en factsheet:

➤ <https://www.awgl.nl/projecten/verkoeling-bij-hitte>

